

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 De comparatione eorum ad virtutes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

QVAEST. LXVIII.

congruere, de quibus fit mentio Matth. 5. sed interest ordinis; nam ibi, s. in Iaia, numeratio ab excelsioribus caput, hic uero ab inferioribus.

RESPON. Dicendum, qd dignitas donorum dupliciter potest attendi. Vno modo simpliciter, i. per comparationem ad proprios actus, prout procedunt a suis principiis; alio modo secundum quid, i. per comparationem ad materiam. Simpliciter autem loquendo de dignitate donorum, eadem est ratio comparationis in ipsis, & in uirtutibus; quia dona ad oes actus potentiarum anime perficiunt hominem, ad quos perficiunt uirtutes, ut supra dictum est. Vnde sicut uirtutes intellectuales praeferuntur uirtutibus moralibus, & in ipsis uirtutibus intellectualibus contemplativae praeferuntur actibus, ut sapientia intellectui, & scia prudetia & arti, ita tam qd sapientia praeferitur intellectui, & intellectus scientiae, sicut prudentia, & synesis cubilia; ita et in donis sapientiae & intellectus, scientia & consilium praeferuntur pietati, & fortitudini, & timore; in quibus etiam pietas praeferitur fortitudini, & fortitudo timori, sicut iustitia fortitudini: & fortitudo temperantie; sed quantum ad materiam fortitudo & consilium praeferuntur scientiae & pietati: quia, s. fortitudo & consilium habent in arduis locum, pietas autem & etiam scientia in communibus. Sic igitur donorum dignitas ordini enumerationis respicit, partim quidem simpliciter, secundum qd sapientia & intellectus omnibus praeferuntur; partim autem secundum ordinem materie, secundum quod consilium & fortitudo praeferuntur scientiae & pietati.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod timor maxime requiritur quasi primordium quoddam perfectio- nis donorum: quia initium sapientie timor Domini, non propter hoc, qd sit ceteris dignius. prius enim est secundum ordinem generationis, ut aliquis recedat a malo, quod fit per timorem, ut dicitur Proverb. 16. quam quod operetur bonum, quod fit per alia dona.

AD SECUNDVM dicendum, quod pietas non comparatur in ipsis Apostoli omnibus donis Dei, sed solum corporali exercitationi, de qua praemittit, quod ad modicum utilis est.

AD TERTIVM dicendum, quod scientia esti preferatur consilio ratione iudicii: tamen consilium preferatur ratione materiae; nam consilium non habet locum nisi in arduis, ut dicitur in 3. Eth. * sed iudicium scientiae in omnibus locum habet.

AD QUARTVM dicendum, qd dona directiva, quae pertinent ad rationem, donis exequentibus digniora sunt, si considerentur per comparationem ad actus, put egrediuntur a potentia. Ratio enim appetitiva pre- eminet, ut regulans regulato; sed ratione materiae adiungitur consilium fortitudini, sicut directivum exequenti, & similiter scientia pietati, quia, s. consilium & fortitudo in arduis locum habent: scientia autem & pietas etiam in communibus. & ideo consilium simul cum fortitudine ratione materiae numeratur ante scientiam & pietatem.

ARTICVLVS VII.

Vtrum uirtutes sint preferenda donis.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod uirtutes sint preferendae donis. Dicit enim Aug. in 15. de Trinit. * de charitate loquens. Nullum est isto Dei dono excellitus, solum est quod diuidit inter filios regni eterni, & fi-

ARTIC. VIII.

145

Alios perditionis eternae, dantur & alia per Spiritum sanctum munera, sed sine charitate nihil proficit: sed caritas est uirtus. ergo uirtus est potior donis Spiritus sancti.

T2 Præt. Ea que sunt priora naturaliter, uidentur esse potiores: sed uirtutes sunt priores donis Spiritus sancti. dicit enim Gre. in 2. Moral. * quod donum Spiritus sancti in subiecta mente ante alia iustitiam, prudentiam, fortitudinem, & temperantiam format: & sic eam dem mitem septem mox uirtutibus, id est, donis temperantie, contra stultitiam, sapientiam; contra hebetudinem, intellectum; contra precipitationem, consilium; contra timorem, fortitudinem; contra ignorantiam, scientiam; contra duritiam, pietatem; contra superbiam, Dei timorem. ergo uirtutes sunt potiores donis.

T3 Præt. Virtutibus nullus male uti potest, ut Aug. dicit. * donis autem potest aliquis male uti. dicit. n. Greg. in 1. Moral. † quod hostiam nostram precis immolamus ne sapientia eleuet: ne intellectus dum subtiliter currit, obserret: ne consilium dum te multiplicat, confundat; ne fortitudo dum fiduciam prebeat, præcipitet; ne scientia dum nouit, & non diligit, infleret: ne pietas dum se infra rectitudinem inclinat, intorqueat: ne timor dum plus iusto trepidat, in desperationis foueam mergat. ergo uirtutes sunt digniores donis Spiritus sancti.

SED CONTRA est, quod dona dantur in adiutorium uirtutum contra defectus, ut patet in autoritate in dubia: & sic uidetur quod perficiant quod uirtutes perficiere non possunt. sunt ergo dona potiora uirtutibus.

RESPON. Dicendum, qd sicut ex supradictis patet. * Virutes in tria genera distinguitur. sunt enim quædam uirtutes theologicae, quædam intellectualues, quædam morales. Virtutes quidem theologicae sunt, quibus mens humana Deo coniungitur. Virtutes autem intellectualues sunt, quibus ratione perficitur. Virtutes autem morales sunt, quibus uires appetitiva perficiuntur ad obedientiam rationi. Dona autem Spiritus sancti sunt, quibus omnes uires animæ disponuntur ad hoc, quod subdantur motioni diuinae. Sic ergo eadem uidetur esse comparatio donorum ad uirtutes theologicas, per quas homo unitur Spiritui sancti mouenti, sicut uirtutum moralium ad uirtutes intellectualues, per quas perficitur ratio, quæ est uirtutum moralium motiva. Vnde sicut uirtutes intellectualues preferuntur uirtutibus moralibus, & regulat eas, ita uirtutes theologicae præferuntur donis Spiritus sancti, & regulant ea. Vnde Gre. dicit in 1. Moral. * quod neque ad denarii perfectionem septem filii, i. septem dona perueniunt, nisi in fide, spe, & charitate fiat omne quod agunt. Sed si comparamus dona ad alias uirtutes intellectualues vel morales, dona præferuntur uirtutibus, quia dona perficiunt uires animæ in comparatione ad Spiritum sanctum mouentem: uirtutes autem perficiunt uel ipsam rationem, uel alias uires in ordine ad rationem. Manifestum est autem, qd ad altiorem motorem oportet maiori perfectione mobile esse dispositum. Vnde perfectiora sunt dona uirtutibus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod charitas est uirtus theologica, de qua concedimus quod sit potior donis.

Prima Secunda S. Thomas.

T AD